

Kompendium wiedzy w pigułce:

**Dziecko niepełnosprawne w szkole
ogólnodostępnej.**

Autor dokumentu:

mgr Anna Smolarek- pedagog rewalidacyjny, oligofrenopedagog

Stan prawny: II półrocze roku szk. 2022/2023

I. DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE.

KATEGORIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI:

(zgodnie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego)

- niesłyszące
- słabosłyszące
- niewidome
- słabowidzące
- niepełnosprawne ruchowo, w tym, z afazją
- niepełnosprawne intelektualnie, w tym: lekkie, umiarkowane i znaczne
- z autyzmem, w tym, z zespołem Aspergera
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi (definiowanymi jako co najmniej dwa współwystępujące rodzaje niepełnosprawności u danej osoby np. osoba słabowidząca i jednocześnie niepełnosprawna intelektualnie)

UWAGA:

Kształcenie uczniów niepełnosprawnych może być prowadzone w szkole ogólnodostępnej do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 20 rok życia!

II. ORZECZENIE A OPINIA.

RÓŻNICE/PODOBIENSTWA:

Dokumenty Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej	
Opinie	Orzeczenia
przygotowuje zespół specjalistów lub jeden specjalista	przygotowuje zespół orzekający
stosowanie opinii nie ma ograniczeń (jedynie, gdy jest to jasno przedstawione w opinii)	wydane na czas określony
zawiera diagnozę jak i zalecenia do pracy	zawiera szczegółową diagnozę lekarską, psychologiczną i pedagogiczną, zalecenia i wskazówki do pracy
ma wartość opiniotwórczą i obligatoryjną	ma wartość obligatoryjną
nie ma charakteru administracyjnego	ma charakter administracyjny
wydawane na podstawie wniosku złożonego przez: rodzica/prawnego opiekuna/pełnoletniego uczniami	

III. ORZECZENIA.

RODZAJE ORZECZEŃ:

1. orzeczenie o niepełnosprawności:

- o niepełnosprawności- w stosunku do dzieci do 16 r. ż.
- o stopniu niepełnosprawności- w stosunku do osób powyżej 16 r. ż. (stopień znaczny, umiarkowany i lekki)

<https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-orzeczenie-o-stopniu-niepelnosprawnosci>

Organ wydający orzeczenia o niepełnosprawności:

Powiatowy zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Łęczycka 28

99-200 Poddębice

2. orzeczenia inne:

- orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
- orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego
- orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych

Organ wydający powyższe orzeczenia:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Narutowicza 13

99-200 Poddębice

UWAGA:

Rodzicu/Nauczycielu, jeśli dziecko otrzymało opinię lub orzeczenie, udaj się do dyrektora szkoły w celu rejestracji dokumentu!

W następnym kroku- zespół do spraw pomocy psychologiczno- pedagogicznej, pomoże Ci w ustaleniu ścieżki edukacyjnej Twojego dziecka/ucznia!

Wcześniej podjęte działania terapeutyczne, to realna szansa na pomoc dziecku!

IV. ORZECZENIE O POTRZEBIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO.

RODZAJE DOKUMENTACJI:

Części składowe teczek ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:

orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego- wydawane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne

WOPFU- Wielospecjalistyczna Ocena Poziomu Funkcjonowania Ucznia; sporządzana jest co najmniej 2 razy w ciągu roku szkolnego; poprzedza przygotowanie lub modyfikację IPET-u

IPET - Indywidualny Program Edukacyjno- Terapeutyczny; sporządzany jest na okres, w jakim wydane zostało orzeczenie, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny; termin przygotowania dokumentu: do dnia 30 września lub 30 dni po dacie uzyskania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego

WOPFU oraz IPET opracowuje zespół, który tworzą nauczyciele i specjaliści, prowadzący zajęcia z uczniem. Podczas prac zespołu obecny może być opiekun prawny dziecka, który otrzymuje kopie WOPFU oraz IPET-u.

Program zajęć rewalidacyjnych- sporządzany na dany rok szkolny; opracowuje go pedagog odpowiedzialny za kształcenie specjalne dziecka, prowadzący w danym roku szkolnym zajęcia rewalidacyjne

ocena pracy rewalidacyjnej- sporządzana jest po I i po II półroczu roku szkolnego; opracowuje ją pedagog odpowiedzialny za kształcenie specjalne dziecka, prowadzący w danym roku szkolnym zajęcia rewalidacyjne

oceny opisowe edukacyjne – sporządzane w przypadku, gdy zatrudniony jest nauczyciel współorganizujący kształcenie dzieci; przygotowywane po I i po II półroczu roku szkolnego

UWAGA:

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się także dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie!

V. ZAJĘCIA PRZEWIDZIANE DLA UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH ORZECZENIE O POTRZEBIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO.

RODZAJE ZAJĘĆ:

ZAJĘCIA REWALIDACYJNE dla dziecka niepełnosprawnego

W ramach tychże zajęć należy wziąć pod uwagę zalecenia poradni psychologiczno- pedagogicznej.

Zajęcia rewalidacyjne uwzględniają przede wszystkim zdolności komunikacyjne:

- naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji- w przypadku dziecka niewidomego
- naukę języka migowego lub innych sposobów komunikowania się, w szczególności wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC)- w przypadku ucznia niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy lub jej brakiem
- naukę umiejętności społecznych, w tym umiejętności komunikacyjnych- w przypadku z uczniem z autyzmem lub zespołem Aspergera.

oraz inne zajęcia specjalistyczne np. resocjalizacyjne dla dzieci niedostosowanych społecznie, socjoterapeutyczne dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym

UWAGA:

W naszej placówce zajęcia rewalidacyjne obejmują zazwyczaj 2 godziny w tygodniu!

Godzina zajęć rewalidacyjnych trwa 60 minut!

Zajęć rewalidacyjnych nie należy mylić z zajęciami prowadzonymi w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej. Te zajęcia bowiem mogą być organizowane dla wszystkich uczniów wymagających pomocy psychologiczno- pedagogicznej!

Zajęcia rewalidacyjne zaś dotyczą tylko dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego!

VI. REALIZACJA PODSTAWY PROGRAMOWEJ W PRZYPADKU DZIECI POSIADAJĄCYCH ORZECZENIE O POTRZEBIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO.

W naszej placówce najczęściej występują orzeczenia ze względu na:

- niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim
- autyzm, zespół Aspergera
- niepełnosprawność ruchową, w tym, afazję
- niedowidzenie
- niedosłyszenie

w tych przypadkach realizuje się podstawę programową identyczną z podstawą programową dzieci bez orzeczeń; należy natomiast dostosować warunki dla dziecka niepełnosprawnego; Nauczycielu- wychowawco, w tym wypadku pomoże Ci pedagog odpowiedzialny za kształcenie specjalne Twojego ucznia! Za realizację tejże podstawy programowej odpowiadasz jednak Ty!

Orzeczenia ze względu na:

- niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym
- ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu znacznym

w tych przypadkach realizuje się podstawę programową przeznaczoną dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym; Nauczycielu- wychowawco, w tym wypadku pomoże Ci pedagog odpowiedzialny za kształcenie specjalne Twojego ucznia! Za realizację tejże podstawy programowej odpowiada OLIGOFRENOPELAGOG! W szkołach ogólnodostępnych ta grupa niepełnosprawności najczęściej realizuje obowiązek szkolny poprzez nauczanie indywidualne.

UWAGA:

Podstawa programowa- niepełnosprawność intelektualna umiarkowana i znaczna u ucznia :

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000356/O/D20170356.pdf>

VII. ZATRUDNIANIE NAUCZYCIELI WSPÓLORGANIZUJĄCYCH KSZTAŁCENIE.

w przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na *autyzm, zespół Aspergera, niepełnosprawność sprzężoną*

OBLIGATORYJNIE (obowiązkowo) zatrudnia się

nauczyciela współorganizującego kształcenie
(dawniej: nauczyciela wspomagającego)

w przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na *niepełnosprawności inne niż powyższe*

FAKULTATYWNIE (pozostawione do wyboru) zatrudnia się

nauczyciela współorganizującego kształcenie
(dawniej: nauczyciela wspomagającego)

UWAGA:

Innym rozwiązaniem jest utworzenie klasy integracyjnej, która liczy od 15 do 20 osób!

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego posiada w takiej klasie od 3 do 5 dzieci niepełnosprawnych!

Klasa powstaje w wyniku zgody rodziców dzieci, organu prowadzącego szkołę oraz na wniosek rady pedagogicznej!

W klasie integracyjnej również zatrudnia się nauczyciela z kwalifikacjami z zakresu p. specjalnej!

VIII. ORZECZENIE O POTRZEBIE ZAJĘĆ REWALIDACYJNO- WYCHOWAWCZYCH.

Szczególną grupę uczniów stanowią dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

Dla nich wydaje się orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych, indywidualnych bądź zespołowych.

Zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze prowadzi oligofrenopedagog.

Zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze organizuje się dla dzieci pomiędzy 3 a 25 rokiem życia.

Godzina zajęć trwa 60 minut.

Minimalny wymiar zajęć wynosi:

20 godzin tygodniowo, nie więcej niż 6 godzin dziennie – w przypadku zajęć zespołowych

10 godzin tygodniowo, nie więcej niż 4 godziny dziennie – w przypadku zajęć indywidualnych

Dokumentacja nauczania:

orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

program zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

zeszyt obserwacji

okresowe oceny funkcjonowania uczestnika zajęć

UWAGA:

Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze są realizowane także przy szkołach podstawowych ogólnodostępnych!

Dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim są uczestnikami zajęć, nie zaś ich uczniami!

IX. ORZECZENIE O POTRZEBIE NAUCZANIA INDYWIDUALNEGO.

Nauczanie indywidualne otrzymują tylko te dzieci, które ze względu na problemy zdrowotne, nie mogą uczęszczać do szkoły.

To nauczyciele pojawiają się w domu ucznia.

Nauczanie indywidualne powinno trwać możliwie najkrócej, by uczeń miał szansę na powrót do szkolnej społeczności!

UWAGA:

Nauczanie indywidualne przyznaje się za pomocą orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego. Przewidziane jest ono na krótki czas, dla dzieci, które z powodu kłopotów ze zdrowiem- nie mogą uczęszczać do szkoły.

Indywidualizacja nauczania dziecka niepełnosprawnego organizowana jest pod wpływem zaleceń w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz zaleceń umieszczonych przez zespół w dokumentach typu: IPET, WOPFU. Indywidualizację stosuje się w kontakcie indywidualnym lub w grupie do 5 osób. Dotyczy ona wybranych treści programowych.

Zindywidualizowaną Ścieżkę Edukacyjną otrzymuje się na podstawie wydanej opinii. Uczeń realizuje część przedmiotów z klasą, a część w kontakcie indywidualnym z nauczycielem. To rozwiązanie przygotowane jest z myślą o osobach, które przejawiają kłopoty w codziennym funkcjonowaniu, ale do szkoły uczęszczają np. zdiagnozowana fobia szkolna. **Tego typu rozwiązań nie stosuje się u dzieci niepełnosprawnych.**

Tych pojęć nie należy ze sobą mylić, gdyż nie są one tożsame!

X. WSKAZANIA DO PRACY Z DZIEĆMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI.

Wskazania do pracy z uczniami posiadającymi **niepełnosprawność intelektualną**:

<https://www.ore.edu.pl/2015/03/niepelnospawnosc-intelektualna/>

Wskazania do pracy z uczniami posiadającymi **autyzm, zespół Aspergera**:

<https://www.ore.edu.pl/2015/03/autyzm-z-zespol-aspergera-za/>

Wskazania do pracy z uczniami posiadającymi **niepełnosprawność ruchową**:

<https://www.ore.edu.pl/2015/03/niepelnospawnosc-ruchowa/>

UWAGA:

Na stronie: <https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-i-wychowanie/uczen-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi/>

można zapoznać się z wiedzą dotyczącą wszystkich grup dzieci ze SPE, nie tylko z grupą dzieci niepełnosprawnych! Znajdziecie tam Państwo informacje dotyczące np. dzieci zdolnych, przewlekłe chorych czy przejawiających trudności w uczeniu się!

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Z 2020 r. poz. 1280 oraz z 2022 r. poz. 1594)
2. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. Z 2020 r. poz. 1309)
3. Rozporządzenie MEN z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim
4. Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół (ze zm.)